

Farsan Spanien kriget och jag

Kerstin Gustafsson Figueroa i S:t Jakobsgården 2 september.

-Farsan och de andra var rädda för att behöva gå i krig på Hitlers sida!

Det berättade författaren Kerstin Gustafsson Figueroa vid frågestunden när hembygdsföreningen hade sin första berättarkväll för hösten 2013.

Farsan, det var gummireparatören Erik Gustafsson, Hudiksvall. Dottern Kerstin har dokumenterat människor och fakta i bl a boken Farsan Spanien kriget och jag. De tre andra hudikbor som samtidigt med Erik rester till inbördeskrigets Spanien var Arne Lind, Ernst Danielsson och Henning Bergman.

De fyra unga oroade sig för fascismens framväxt i Europa och diskuterade ofta politik på Mimers café och läsesalar. Deras oro för utvecklingen innefattade uppenbarligen också risken för att Sverige skulle hamna på Hitlers sida i ett framtida krig.

Erik tillhörde SSU, men lämnade föreningen när det inte gick att förena med medlemskapet i Sovjetunionens vänner. De fyra hade vänsterideal och det som utlöste deltagandet i kriget var ett offentligt möte på Fredens kulle på påskdagen 1938 där löjtnanten i spanska armén Sixten Olson talade om kampen i Spanien.

De unga männen fick ljuga om syftet med sina passansökningar för borgmästaren – det var otänkbart att berätta vart de var på väg. De riskerade 6 månaders fängelse eftersom Sverige deltog i noninterventionspakten, som ställde Europas länder på åskådarplats medan det blodiga inbördeskriget pågick.

Av totalt 45000 frivilliga i internationella brigaderna var 500 svenskar. Erik, Ernst och Arne sårades i striderna och i december 1938 återvänder tre av dem med tåg till Hudiksvall. De hyllades på luciadagen på stationerna i Iggesund och Hudiksvall som hjältar. Opinionen hade vänt och nu riskerade de inte fängelse längre.

Opinionen svängde igen under kalla krigets dagar, men på 90-talet hyllades de frivilliga varmt i Spanien för sin solidaritet med det spanska folket. Erik besökte då åter Spanien tillsammans med dottern. Han bar livet igenom sin svarta läderskodda basker och internationella brigadernas märke med den knutna näven.

Mer om hudikgrabbarnas tid och liv finns att läsa i boken, som kan beställas på förlaget Migra, ingrid@migra.nu för 150 kr plus porto.